

Raportti

Kulttuurikunnan kumppaneiden kokemuksia pienryhmille soveltuvien tilojen käytöstä

1.3.2010

Koostanut Anna Kari, Pink Eminence Oy

Sisällys

- 1. Johdanto**
- 2. Kumppaneille lähetetty kysely**
- 3. Vastaajat**
- 4. Minkälaisia tiloja toimijat käyttävät ja miten?**
  - 4.1. Toimijat, joille tilanvuokraus on merkittävä osa toimintaa
  - 4.2. Toimijat, joille tilanvuokraus on määrätietoista oheistoimintaa
  - 4.3. Toimijat, joille tilojen käyttö on satunnaista oheistoimintaa
  - 4.4. Toimijat, jotka käyttävät itse muiden tiloja
- 5. Maksullista vai maksutonta tilaa?**
- 6. Sisäänpääsy, valvonta ja siivous**
  - 6.1. Tilat, joissa kokoontuminen on riippuvainen työntekijän läsnäolosta
  - 6.2. Tilat, joissa ulkopuolinen toimija vastaa valvonnasta
  - 6.3. Tilat, joissa luottamus on tilan käyttäjällä
- 7. Tilojen käytön esteitä**
  - 7.1. Oma käyttötarve ja aukioloajat
  - 7.2. Vähävaraisuus ja taloudelliset paineet
  - 7.3. Valvonta ja siivous
  - 7.4. Haasteellinen tila
- 8. Esimerkkejä oivaltavasta tilojen käytöstä**
  - 8.1. Tilan hyödyntäminen loma-aikoina
  - 8.2. Kuntien tilat vuokrattavissa laajasti eri toimijoille
  - 8.3. Tavanomaisesta poikkeavan tilan käyttäminen
  - 8.4. Kuntien eri tilojen hyödyntäminen sisäisesti
  - 8.5. Edullisemmat hinnat vähävaraisille toimijoille
- 9. Esiin tulleita kehittämissuhteita**
  - 9.1. Aukioloaikojen ulkopuolinen käyttö
  - 9.2. Enemmän tiloja omaehtoiseen kulttuuritoimintaan
  - 9.3. Tilojen markkinoiminen sopiville kohderyhmille
  - 9.4. Muita ehdotuksia

1. Johdanto

Kulttuurikunnan tekemässä yhteistyössä muun muassa erilaisten kulttuurikerhojen ja eläkejärjestöjen kanssa on noussut toistuvasti esiin pienille ryhmille soveltuvien tilojen puute tai niiden hinnoittelu. Myös kuntien palveluverkoston karsimisesta koko maassa parhaillaan käytävä keskustelu palautuu poikkeuksetta tilojen vajaakäyttöön ja "seinien hintaan".

Nämä seikat synnyttivät tarpeen tutkia sitä, miten Kulttuurikunnan kumppanit käyttävät hallinnoimiaan tiloja ja millaisissa tiloissa he toimivat, millaisia käytäntöjä heillä on ja miten tilojen käyttöä voitaisiin edistää. Tammikuun lopussa 2010 lähetetyn kyselyn tarkoituksena oli saada tietoon hyviä kokemuksia ja onnistuneita tapoja tilojen käytöstä pienryhmien kanssa sekä tilan hallinnoijan että käyttäjän näkökulmasta.

Yhdeksi suurimmista kysymyksistä kyselyn tuloksissa nousi se, etteivät vähävaraiset toimijat ja tiloja hallinnoivat tahot kohtaa. Vuokrattavia, kaupallisia tiloja löytyy pilvin pimein, mutta niistä ei ole ratkaisuksi kulttuuritoimijoiden tilan tarpeisiin. Kaupungeilla ja kunnilla on valtavasti erilaisia tiloja, jotka ovat tyhjinä iltaisin ja viikonloppuisin, mutta kunnallisten toimijoiden rasitteena tilojen ulkopuolisessa käytössä on paine periä vuokraa vähävaraisiltakin toimijoilta. Ongelman ratkaisemiseksi tarvittaisiinkin selkeästi halua poiketa odotetuista normeista – useampien toimijoiden vapaaehtoisuutta antaa tyhjäkäytöllä olevaa tilaa käyttöön joko maksutta tai hyvin pientä korvausta vastaan.

Tulosten perusteella pelko järjestyshäiriöiden lisääntymisestä aukioloaikojen ulkopuolisen käytön yhteydessä näyttää olevan turha. Vain muutama vastaaja mainitsi ongelmista tilan valvonnan tai siivouksen suhteen. Selkeästi sovitut pelisäännöt, allekirjoitetut sopimukset ja luotettavat vastuuhenkilöt ovat olennaisia tilojen käytön onnistumisessa. Pienissä yhteisöissä, kuten kunnissa tai kaupunginosissa, ongelmia ehkäisee kenties myös se, että tiloja käyttävät pääosin tutut, luotettaviksi todetut toimijat.

2. Kumppaneille lähetetty kysely

Kulttuurikunto lähetti kumppaneilleen seuraavanlaisen tiedustelun tilojen käytöstä 28. tammikuuta 2010.

"Hyvät Kulttuurikunnan kumppanit,

Kulttuurikunnan tekemässä yhteistyössä erilaisten kulttuurikerhojen ja eläkejärjestöjen kanssa nousee toistuvasti esiin pienille ryhmille soveltuvien tilojen puute tai niiden hinnoittelu. Myös kuntien palveluverkoston karsimisesta koko maassa parhaillaan käytävä keskustelu palautuu poikkeuksetta tilojen vajaakäyttöön ja "seinien hintaan".

Etsimmekin nyt tietoomme hyviä kokemuksia ja onnistuneita tapoja tilojen käytöstä pienryhmien kanssa sekä vuokralle antajan että käyttäjän näkökulmasta. Onko sinulla tila, jonka olette onnistuneesti antaneet ulkopuoliseen käyttöön esimerkiksi sunnuntaisin? Kuulutko harrasteryhmään, joka kokoontuu säännöllisesti jossakin tavallisesta poikkeavassa tilassa?

Kiitämme pikaisista vastauksistanne seuraaviin kysymyksiin ja lupaamme tuoda hyvien esimerkkien myötä esiin niiden esittäjät.

- 1) Millaisia kokemuksia ja käytäntöjä teillä on tilojen antamisesta/saamisesta ulkopuoliseen käyttöön?
- 2) Miten sisäänpääsy - esimerkiksi valvonta, vahtimestaritoiminta tai avainpantti - ja siivous on järjestetty?
- 3) Mitä esteitä tilojen ulkopuoliselle käytölle on?
- 4) Mitä tilojen haltijat/käyttäjät voisivat tehdä edistääkseen tilojen saamista käyttöön?

5) Muita kommentteja tila-asioihin?"

3. Vastaajat

Määräaikaan 3. helmikuuta 2010 mennessä lähetettyyn kyselyyn vastasi yhteensä 20 eri toimijaa.

Kyselyyn vastasi positiivisen kirjava joukko: kolme yhdistystä (Nuoren Voiman Liitto, litin taideseura ja Esbo Hembydgsförening), kolme kirjastoa (Arabianrannan kirjasto, Kannonkosken kirjasto ja Maarianhaminan kirjasto), kaksi kaupungin kulttuuritoimea (Pori ja Rovaniemi), kaksi yksityistä esittävän taiteen toimijaa (Wasa Teater ja Tanssiteatteri MD), kaksi ylioppilaskuntaa (Itä-Suomen ja Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunnat) sekä kaksi eläkeläisjärjestöä (Eläkeläiset ry ja Svenska Pensionärsförbund).

Lisäksi vastauksia saatiin yhdeltä kaupungin taidemuseolta (Jyväskylän taidemuseo), yhdeltä kansalaisopistolta (Posion kansalaisopisto), yhdeltä yksityiseltä kulttuuritalolta (Lastenkulttuurikeskus Musikantit) sekä yksittäisiltä kaupunkien henkilöstö-, liikunta- ja koulutoimilta (Lappeenrannan kaupungin liikuntatoimi, Helsingin kaupungin henkilöstökeskus ja Hyvinkään kaupungin tilavaraamo).

Eniten vastauksia saatiin Helsingistä (4), toiseksi eniten Jyväskylästä (2). Muut vastaukset saatiin Espoosta, Hyvinkäältä, Iitistä, Kannonkoskelta, Kuopiosta, Lappeenrannasta, Maarianhaminasta, Porista, Posiolta, Rovaniemeltä, Tampereelta ja Vaasasta. Lisäksi kyselyyn vastasi kaksi valtakunnallisesti toimivaa toimijaa. Kaiken kaikkiaan vastaukset tulivat varsin kattavasti ympäri Suomen.

Kyselyyn saatiin yhteensä 16 suomenkielistä ja 4 ruotsinkielistä vastausta.

4. Minkälaisia tiloja toimijat käyttävät ja miten?

Kyselyyn vastanneet toimijat on mahdollista jaotella neljään eri ryhmään sen perusteella, mikä niiden suhtautuminen on tilankäyttöön tai -vuokraukseen.

- 1) Toimijat, joille tilanvuokraus on merkittävä osa toimintaa (5 kpl)
- 2) Toimijat, joille tilanvuokraus on määrätietoista oheistoimintaa (5 kpl)
- 3) Toimijat, joille tilanvuokraus on satunnaista oheistoimintaa (7 kpl)
- 4) Toimijat, jotka käyttävät itse muiden tiloja (3 kpl)

4.1. Toimijat, joille tilanvuokraus on merkittävä osa toimintaa

Vastaajissa oli neljä eri toimijaa, joiden toimintaan tilanvuokraus sisältyy olennaisena osana ja vuokraukseen on olemassa selkeät säännöt ja toimintatavat. Kaikki nämä toimijat markkinoivat tilojaan aktiivisesti. Näiden toimijoiden tapauksessa tilanvuokraus on selkeästi kaupallista liiketoimintaa, sillä vuokrauksesta saaduilla tuloilla on suuri merkitys toimijan taloudelle.

Näiden toimijoiden asiakkaita ovat esimerkiksi kulttuuritilaisuudet, seminaarit, yritystapahtumat ja yhdistysten kokoukset. Yksi tähän ryhmään jaoteltava toimija kertoi maahanmuuttajien olevan heille selkeästi suurin asiakasryhmä.

4.2. Toimijat, joille tilanvuokraus on määrätietoista oheistoimintaa

Tähän ryhmään kuuluvat toimijat, joiden toiminnan pääpaino on selkeästi muussa toiminnassa kuin tilanvuokrauksessa, mutta jotka ovat ymmärtäneet tilojensa olevan vähällä käytöllä esimerkiksi iltaisin ja viikonloppuisin. Tähän ryhmään kuuluvat esimerkiksi kaupunkien liikunta- ja henkilöstötoimet, jotka hallinnoivat paljon erilaiseen kokoontumiseen soveltuvia tiloja. Näiden toimijoiden suhteen oli havaittavissa vasta viime vuosina tapahtunut havahtuminen siihen, että tilojen vuokraus ulospäin voisi olla hyödyllistä toimintaa sekä itse toimijalle että tilan vuokraajille. Moni vastaaja olikin viime aikoina kehittänyt varausjärjestelmää selkeästi systemaattisempaan suuntaan.

4.3. Toimijat, joille tilojen käyttö on satunnaista oheistoimintaa

Tähän ryhmään kuuluu ryhmä monipuolisia toimijoita, joille tilojen antaminen ulkopuoliseen käyttöön ei ole pääasiallista toimintaa. Näitä toimijoita yhdistää myös se, että tilojen käyttö on tullut mukaan toimijan arkeen hiukan huomaamatta, usein jonkun tietyn ryhmän toivomuksesta tai tarpeesta. Näille toimijoille tyypillistä on myös se, ettei tilankäytöstä välttämättä pyydetä ollenkaan vuokraa tai vuokran määrä on nimellinen. Näissä tapauksissa tilankäyttäjät ovatkin usein tuttuja, yleishyödyllisiä tai vähävaraisia toimijoita, joiden toimintaa halutaan tukea tarjoamalla tila heidän käyttöönsä.

Tällaisiin toimijoihin kuuluvat esimerkiksi kirjastot, joiden tiloissa yhdistykset tai opistojen ryhmät kokoontuvat. Kirjastot tarjoavat mielellään tilojaan myös näyttelytarkoituksiin. Iitissä paikallinen taideseura vuokraa tilaa kansalaisopistojen taideryhmille, joilla ei ole omaa vakituista tilaa. Kyselyyn vastasi lisäksi yhdistyksiä tai järjestöjä, jotka tarjoavat kokoustiloihin tai salejaan maksutta tuttujen toimijoiden tai alayhdistysten käyttöön.

4.4. Toimijat, jotka käyttävät itse muiden tiloja

Toimijat, jotka ovat itse tilankäyttäjiä, olivat kyselyssä vähemmistössä. Näihin toimijoihin kuului muun muassa Posion kansalaisopisto, jonka ryhmät kokoontuvat oman tilan puuttumisen vuoksi esimerkiksi koulujen ja kunnan tiloissa, yksityisen omistamassa entisessä kyläkoulussa ja jopa yksityisten ihmisten kodeissa. Sopivien tilojen löytyminen on elintärkeää erityisesti syrjäkylillä kokoontuville ryhmille.

5. Maksullista vai maksutonta tilaa?

Vastaajat voidaan jakaa kolmeen eri ryhmään sen mukaan, mikä merkitys tilan maksullisuudella on niiden ulkopuoliseen käyttöön. Viidelle toimijalle vastaajista tilojen ulosvuokraus on selkeästi liiketoimintaa ja hinnat ovat sen mukaisia – tosin näillä toimijoilla vuokraushintaan kuuluu useasti myös muita palveluja, kuten äänentoisto.

Kahdeksan toimijan käytössä on kaupallisia hintoja huomattavasti matalammat vuokraushinnat: tällaisia toimijoita ovat esimerkiksi kunnalliset koulujen ja liikuntatoimien tilat.

Kahdeksan toimijaa antaa tilojaan ulkopuolisten toimijoiden käyttöön maksutta. Näissä tapauksissa tilan käyttäjät ovat poikkeuksetta tuttuja toimijoita. Kyselyn perusteella maksuttomia tiloja on mahdollista käyttää muun muassa joissakin kirjastoissa ja taidemuseoissa.

6. Sisäänpääsy, valvonta ja siivous

Erityisesti tiloihin sisäänpääsyn ja valvonnan suhteen toimintatapoja tuntui olevan yhtä monia kuin toimijoitakin. Vastaukset vaihtelivat myös siitä syystä, että joukossa oli niin hyvin tarkkaan organisoitua vuokraustoimintaa kuin tutuille tapahtuvaa, luottamukseen perustuvaa tilankäyttöä.

Tilan valvonnan suhteen voidaan jaotella kolme pääasiallista toimintatapaa. Joissain tiloissa oli muiden toimintatapojen ohella myös videovalvonta.

6.1. Tilat, joissa kokoontuminen on riippuvainen työntekijän läsnäolosta

Vastaajat edustivat useita eri tiloja, joissa oli mahdollista kokoontua päiväsaikaan tai työntekijän läsnä ollessa, jolloin erillistä valvontaa ei tarvita. Joissain tapauksissa työntekijän läsnäolosta tilankäytön yhteydessä normaalin työajan jälkeen oli mahdollista sopia erikseen. Tällaisissa tapauksissa myöskään erillistä sisäänpääsyä tilaan ei ollut tarvetta järjestää. Tällaisia tiloja olivat esimerkiksi kirjastot ja yhdistysten toimitilat.

Tähän ryhmään voidaan laskea myös erikseen vuokrattavat teatteri- ja ravintolatilat, joissa paikalla on usein talon puolesta teknikko tai muu tilavastaava. Näiden tilojen vuokrausajankohta riippuu kirjastoja ja yhdistyksiä enemmän vuokraajan tarpeista.

Näissä tapauksissa myös siivous oli tilan edustajan vastuulla. Esimerkiksi kirjastoissa ja yhdistyksissä varsinainen siivous oli tilan edustajan vastuulla eikä sitä nähty erityisenä lisävaivana, tilankäytön ollessa pääasiassa siistiä kokoontumistoimintaa. Teatteri- ja ravintolatiloissa siivous kuului vuokrauksen hintaan automaattisesti tai se oli mahdollista tilata erikseen maksua vastaan.

6.2. Tilat, joissa ulkopuolinen toimija vastaa valvonnasta

Esimerkiksi kouluissa ja henkilöstökeskuksen toimitiloissa sisäänpääsyä ja valvontaa hoitamaan oli palkattu erillinen toimija – tapauksesta riippuen erikseen palkattu iltavalvoja tai esimerkiksi urheiluseura. Näissä tapauksissa erikseen palkattu toimija vastaa myös tilan siivouksesta.

6.3. Tilat, joissa luottamus on tilan käyttäjällä

Pienimuotoisemmissa tiloissa, esimerkiksi pienemmissä kouluissa, tilan valvonnasta vastasi itse käyttäjä tai käyttäjiä edustava vastuuhenkilö. Näissä tapauksissa tilankäytön vastuut ja velvollisuudet oli sovittu selkeästi sopimuksella, jonka tilan käyttäjä allekirjoittaa. Myös avaimen luovutus ja käyttö sovitaan yhdessä vastuuhenkilön kanssa tarpeen mukaan. Yhdellä vastaajalla oli käytössä avainkortit.

Näissä tapauksissa vastuu tilan siivoamisesta oli joko tilan käyttäjällä tai se oli jaettu puoliksi tilan käyttäjän ja tilan edustajan kesken. Joissain tapauksissa oli mahdollista ostaa maksullinen siivous.

7. Tilojen käytön esteitä

7.1. Oma käyttötarve ja aukioloajat

Suurimmaksi haasteeksi kyselyn vastauksissa nousivat tilan oma käyttötarve ja aukioloajat. Moni vastaaja kertoi olevansa kiinnostunut vuokraamaan tai antamaan tilaa ulkopuolisten käyttöön enemmänkin, mutta toimijan omat tarpeet tilan käyttöön ovat vaihtelevia ja ovat ensimmäisellä sijalla tilan ulkopuolista käyttöä harkitessa. Tämä asettaa haasteita esimerkiksi vakituisille kokoontumisajankohdille, jotka ovat joillekin toimijoille jopa sula mahdottomuus.

Moni vastaaja kertoikin, että tilaa käytetään jo nykyisellään varsin monipuolisesti eikä tilojen käytön laajentamismahdollisuuksia ole.

Esiin nousivat myös aukioloaikojen aiheuttamat haasteet erityisesti museoiden ja kirjastojen kohdalla. Osa näistä toimijoista ei ole ainakaan toistaiseksi harkinnut vakavasti tilan antamista muiden toimijoiden käyttöön omien aukioloaikojen ulkopuolella.

Kunnallisten toimijoiden kohdalla esiin nousi myös säännöstö: virastot suhtautuvat nihkeästi aukioloaikojen ulkopuoliseen käyttöön ja ovat tarkkoja siitä, että kunnan sisäiset toimijat ovat tilojen käytössä etusijalla.

7.2. Vähävaraisuus ja taloudelliset paineet

Esiin nousivat myös sekä vähäiset taloudelliset resurssit että paine vuokran perimiselle tilojen käytöstä. Useampi toimija kertoi tilanteista, jossa tilaa annetaan vähävaraisten toimijoiden käyttöön maksutta, vaikka organisaation toivomus olisi periä käytöstä vuokraa. Kuitenkin moni vastaaja kertoi taloudellisten syiden olevan esteinä sopivien kokoontumistilojen löytymiseen. Esiin nousi myös teknisten apuvälineiden, kuten tietokoneiden tai äänentoiston tarve, joka hankaloittaa hinnaltaan sopivan tilan löytymistä.

Useampi toimija kertoi myös tilanvuokrauksen olevan kaksijakoinen juttu: tilojen vuokraus ulos toisi toimintaan lisää taloudellisia resursseja, mutta vaatisi myös lisää työvoimaa tilojen markkinoimiseen ja vuokrauksen organisoimiseen. Kaiken kaikkiaan tilojen hallinnointia pidetään työläänä normaalin työn ohessa. Monissa tapauksissa tilojen antaminen ulkopuoliseen käyttöön jää vähälle huomiolle juuri tästä syystä.

Ravintolatilaisissa järjestettävissä tilaisuuksissa ongelmana ovat anniskeluttomat tilaisuudet, jotka eivät tuo ravintoloitsijalle tuloja alkoholin myynnistä, joka toimii monissa tapauksissa ainoana vuokrana tilan käytöstä.

7.3. Valvonta ja siivous

Ongelmat järjestyksenvalvonnan ja siivouksen kanssa saivat yllättävän vähän mainintoja. Valvonnan suhteen mainintoja saivat ongelmat avainten ja hälytyskoodien jakamisen suhteen. Joiden toimijoiden linjana on antaa tila vain tuttujen toimijoiden käyttöön, joka rajoittaa tilojen käyttöä. Myös nuorisouhlat ei-toivottuna tapahtumana omassa tilassa saivat maininnan.

7.4. Haasteellinen tila

Useampi toimija kertoi tilojen käytön ongelmana olevan myös liikuntaesteisille sopimattoman tilan. Maininnan sai myös tilan sopimattomuus käyttötarpeeseen, esimerkiksi vanhusten palvelutalon huono soveltuvuus musiikkiesitysten järjestämiseen. Koulutiloissa mahdottomia tilaisuuksia ovat allergioiden vuoksi myös eläinnäyttelyt.

Myös **viikonlopputyövoiman** hankala saatavuus mainittiin.

8. Esimerkkejä oivaltavasta tilojen käytöstä

8.1. Tilan hyödyntäminen loma-aikoina

Omat esitykset ja harjoitukset vievät suurimman osan tamperelaisen **Tanssiteatteri MD:n Hällä-näyttämön** ajasta. MD on kuitenkin havainnut voivansa vuokrata tilaa laajemmin muiden toimijoiden käyttöön aikoina, jolloin teatteri on lomalla: esimerkiksi vuodenvaihteen molemmin puolin sekä kesä- ja heinäkuussa. Kesäkuukausina tilassa on esimerkiksi tarjottu Tanssin aluekeskuksen residenssitoimintaa tanssitoimijoille.

8.2. Kuntien tilat vuokrattavissa laajasti eri toimijoille

Esimerkiksi **Lappeenrannassa** koulujen liikuntasalit ovat tulleet vuoden 2010 alusta liikuntatoimen hallintaan ja ne ovat kaikkien toimijoiden, ei pelkästään liikuntaseurojen, varattavissa. Yksittäisiä varauksia on mahdollista tehdä niin arkipäiviksi kuin viikonlopuiksikin. Tiloja on mahdollista varata aikaisemmasta poiketen myös koulujen loma-aikoina, jolloin niitä pidetään auki tarpeen mukaan.

Myös **Hyvinkäällä** koulu-, nuoriso- ja liikuntatiloja vuokrataan yhdistyksille, yhteisöille ja yksityisille henkilöille. Näiden tilojen varaukset ja päätöksenteko on keskitetty Tilavaraamoon, josta asiakas saa palvelut yhdeltä luukulta useamman eri viraston kanssa asioimisen sijaan.

8.3. Tavanomaisesta poikkeavan tilan käyttäminen

Porin kaupungin kulttuuriasiainkeskus on järjestänyt onnistuneesti kansanmusiikin klubeja **Satakunnan museon kahvilassa** jo kolmen vuoden ajan. Aikaisemmin klubeja järjestettiin vaihtelevissa ravintolatiloiissa, joissa tyypillisenä ongelmana oli ravintoloiden tyytymättömyys myyntiin. Yhteistyö museon kahvilan kanssa on sen sijaan sujunut hyvin.

Jyväskylän taidemuseon TAIKA-taidekasvatustilassa kokoontuu säännöllisesti muun muassa **SPR:n ystäväryhmä**. Taidemuseon edustaja tosin huomauttaa, että taidemuseota kokoontumispaikkana tunnutaan edelleenkin hieman vierastavan.

Helsingiläisen **Arabianrannan kirjaston** yleisöpalvelutilaa käyttää muun muassa Arabianranta-**Toukola-Vanhakaupunki -kaupunginosayhdistys**, joka on pitänyt tilassa kokouksiaan. Päiväkodit ja paikallinen lasten kuvataidekoulu ovat pitäneet tilassa näyttelyjä.

8.4. Kuntien eri tilojen hyödyntäminen sisäisesti

Helsingin kaupungin henkilöstökeskus vuokraa omille organisaatioilleen, koulutustilaisuuksia järjestävälle Oiva Akatemialle sekä suomenkieliselle työväenopistolle, toimitilojensa opetusluokkia sekä päivä- että iltakäyttöön. Henkilöstökeskuksen tavoitteena on, että luokat olisivat mahdollisimman tehokkaassa käytössä. Riittävän hyvin hoidetut vahtimestaripalvelut sekä opasteet mahdollistavat tilojen ulkopuolisen käytön.

8.5. Edullisemmat hinnat vähävaraisille toimijoille

Rovaniemen kaupungin monikäyttötila Wiljamin suhteen on tehty selkeä linjaus, että tilan vuokraushinnat ovat edullisempia paikkakuntalaisille toimijoille, kuten yhdistyksille ja taiteilijoille. Ulkopaikkakuntalaiset sekä kaupalliset toimijat maksavat tilan vuokrauksesta korkeampaa hintaa.

Myös Tanssiteatteri MD:n Hällä-näyttämön vuokra on normaalia edullisempi kulttuuritoimijoille, jotka varaavat tilan käyttöön Tampereen kaupungilta ns. kiintiöpäivien kautta.

9. Esille tulleita kehittämissuhteita

9.1. Aukioloaikojen ulkopuolinen käyttö

Lukuisissa eri toimijoiden vastauksissa tuli ilmi toive käyttää tiloja normaalien aukioloaikojen ulkopuolella nykyistä laajemmin. Vastauksissa toivottiin erityisesti kunnallisten tilojen, esimerkiksi koulujen ja museotilojen parempaa hyödyntämistä: koska niistä maksetaan vuokraa joka tapauksessa, tilojen olisi hyvä olla mahdollisimman laajasti veronmaksajien käytössä.

Kyselyyn vastasi useita toimijoita, joille tilojen ilta- ja viikonloppukäyttö on jo arkipäivää: näiden kokemusten perusteella huoli ongelmista valvonnan ja siivouksen suhteen tuntuu olevan turhaa. Tilojen monipuolisempi käyttö vaatii silti toimijoilta hiukan tavallista enemmän resursseja toimivan varauskäytännön ylläpitämiseksi.

Hyvä esimerkki uudelta ajattelulta on helsinkiläinen Käpylän kirjasto, jonka remontti- ja palvelusuunnitelmaan sisältyy ajatus antaa kirjasto maksutta asukkaiden käyttöön myös aukioloaikojen ulkopuolella lauantaisin ja sunnuntaisin. Suunnitelma perustuu ns. ankkurihenkilöjärjestelmään eli sovittuihin luottohenkilöihin ja asukkaiden kanssa tehtävään sopimukseen. Tällaiset luottohenkilöt voisivat olla esimerkiksi kaupunginosayhdistysten ja järjestöjen puheenjohtajia. Tilan käyttäjien kanssa tehtävässä sopimuksessa vastuut ja korvausvelvollisuudet määritellään puolin ja toisin: myös tilan valvonta ja siivous ovat käyttäjän vastuulla.

Käpylän asukasyhdistykset ovat olleet itse aktiivisia kaupunginkirjaston johtoryhmän suuntaan. Toistaiseksi päätöstä hidastaa Helsingin kaupunginkirjaston johdon epärointi asian suhteen. Kaupunginkirjaston toiveena olisi periä vuokraa aukioloaikojen ulkopuolisesta käytöstä, joka on ristiriidassa paikallisten tavoitteiden kanssa: kaupunginosayhdistykset kun ovat yleensä varattomia ja toiminta perustuu pikemminkin vapaaehtoisuuteen.

9.2. Enemmän tiloja omaehtoiseen kulttuuritoimintaan

Vastauksissa tuli myös ilmi huoli siitä, ettei omaehtoiseen kulttuuritoimintaan sopivia huoneita tiloja ole tarpeeksi. Tilaa kyllä löytyy, mutta se on keskittynyt kalliiseen kaupalliseen toimintaan. Ala tarvitsee enemmän vaihtoehtoja kulttuurialan harrastustoimintaan: kuka haluaisi tarjota tilaa selkeästi vähävaraisille toimijoille, joille kaupalliset tilat ovat saavuttamattomissa?

9.3. Tilojen markkinointi sopiville kohderyhmille

Monilla kyselyyn vastanneilla toimijoilla on tiloja, joille voisi olla enemmänkin käyttöä, jos niitä olisi aikaa markkinoida järjestelmällisemmin. Tällaisia toimijoita ovat esimerkiksi kirjastot ja museot, joiden perustoimintaan tilojen antaminen ulkopuoliseen käyttöön ei kuulu. Esiin nousi toive markkinoida vähässä

käytössä olevia tiloja esimerkiksi kaupunginosayhdistyksille ja muille yhdistystoimijoille. Erityisesti hiljaisia aikoja, esimerkiksi kellonaikaa 15–18, voisi nostaa esiin. Tämänhetkisenä ongelmana tuntuukin usein olevan, että tyhjäkäytöllä olevien tilojen hallinnoijat ja niiden mahdolliset käyttäjät eivät kohtaa.

9.4. Muita ehdotuksia

Jossain tapauksissa korvaus tilan käytöstä tilan hallinnoijalle voisi olla muutakin kuin rahaa – esimerkiksi yhdistykset voisivat tarjota apuaan vaikkapa tapahtumien järjestämisessä. Esimerkiksi **Eläkeläiset ry:llä** on kokemusta käytännöistä, joissa vuokra voidaan korvata osittain tai kokonaan talkootyöllä, esimerkiksi huolehtimalla tanssi-illoissa vaatesäilytyksestä, pyörittämällä bingoa tai pitämällä kahviota.

Harrastustiloja kaipaavien toimijoiden kannattaa olla myös oma-aloitteisesti aktiivisia päättäjien suuntaan, kuten Käpylän kirjaston tapauksessa (luku 9.1.)